

Lelőtt francia repülőgépek

— A nyugati harcér eseményei. —

Berlin, szeptember 13. A nagy főhadiszállás jelenti: A helyzet változatlan. Egy ellenséges repülőgépet Courtrainél, egy másikat a monteaucomi erdő felett, Verduntól északnyugatra, lelőttünk; az elsőnek utasait foglyul ejtettük, a másodikban ülők meghaltak.

A legutóbbi éjszakán Southend erődtései ellen hajtottunk végre egy légi támadást.

Legfőbb hadvezetőség.

(Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.)

A nyereszkedő Anglia.

Berlin, szeptember 13. A Vossische Zeitung a területi rhódítás kérdésével foglalkozik és rámutat arra, hogy az antant sajtója természetesen tartja, hogy a békekötésnél meg fogják csonkitani Németország területét és elveszik összes gyarmatait. Ezzel szemben valóságos felháborodással tárgyalják azt a lehetőséget, hogy Németország határa kiszélesülhet. Mindenesetre meg kell vizsgálni, hogy az utóbbi időben milyen „rhódításokkal” gyarapították az antant államai a maga területeiket, illetve a háború során mit okkupáltak maguknak. Franciaország Marokkóban nyolcszázezer négyzetkilométernyi területet és négy millió lakost, Olaszország Tripolisban kétszáznegyvenezer négyzetkilométert és egy negyed millió lakost kebelezett be, Anglia pedig elfoglalta Egyiptomot, a délnyugati német Afrikát, Kamerunt, Samoát, Ciprust és Lemnost, összesen 2,331.503 négyzetkilométernyi területen és tizenkilencmilliónyi lakossal. Eszerint Anglia eddig is négyszer annyi területet foglalt el, mint az egész német birodalom területe és tizenkétszer annyit, mint amennyit Németország a háborúban meghódított, miután Belgium, Észak-Franciaország, Orosz-Lengyelország és Kurland megszállott területei csak közel hétszázezer négyszögkilométert tesznek ki és tizenkilencmillió lakost foglalnak magukban. Anglia tehát már is nagyszerű üzletet csinált, feltéve, hogy az eredmény végleges marad.

Érdekes, hogy mit akarnak tőlünk ellenfeleink végleg elvenni. Anglia meg akarja kapni a délnyugati és kelet-afrikai német gyarmatokat, Kamerunt, Samoát és néhány kisebb területeket, összesen 3,400.000 négyszögkilométernyi területet. Franciaország Elzász-Lotharingiát, Belgium a Rajna mentét, Oroszország pedig Kelet-Poroszországot összesen 107.000 négyzetkilométer és körülbelül tizenkét millió lakost Németország törzéből! Kétségtelen eszerint, hogy csak Anglia akar jogtalanul gazdagodni, az az Anglia, amely világháborút provokált a Belgiumon való átjutás kérdése miatt.

Az angol hajórakományok másfélmilliárdos vesztesége.

Berlin, szeptember 13. A Lokalanzeiger jelenti: Az angol lapok statisztikát közölnek az angol hajózás tizenkét hónapi veszteségéről. E szerint 7,240.000 font sterling értékű rakomány pusztult el. A tizenkét hónap alatt angol hajók által szállított rakomány összes értéke 1502 millió font sterling volt, összesen tehát a hajórakományok fél százaléka semmisült meg. Ezzel szemben a hajókban szenvedett veszteség négy százalékra rug.

Miért van Szegeden élelmiszerhiány.

(Saját tudósítónktól.) Az a hare, amely egyes élelmicikkek árának indokolatlan fel-srófolása ellen indult, a mai napig is eldöntetlen. A hatóság minden buzgósága mellett sem tudta legyűrni a termelők erőszakosságát, pedig például Szalay József főkapitány sokat és buzgón foglalkozott a piac problémáival. Mig a drágaság enyhítésére irányuló munkálkodás egyre tart, új rém üti fel fejét: egyes élelmicikkek vagy teljesen, vagy egyre gyakrabban maradoznak el a szegedi piacon. A malac „csak” ijesztően drága, igazán nem tudjuk, hogy fogja a szegény ember háztartásában az idei télen azt jelenteni a sertéshús, a zsir, a kolbász, a szalonna, amit jelentett eddig, évtizedeken át. Cukor nincs. Ez országos jelenség. De nincs például a szegedi piacon tojás, órákon át kell kóborolni, míg egy pár csirkét vehet az ember, liba is elvétve akad. Mi ennek az oka?

Az élelmicikkek körül keletkezett harcban a tanya eddig a legkülönbözőbb megvilágítást nyerte. Hol szidták, hol védtek, hol mint bünbakot állították be, hol mint gyomrunk és zsebünk lelketlen kiszípolozóit. Melyik részen van az igazság? Miért renitenskedik a tanya? Azért marad-e el a szegedi piacon, mert maximális áraink vannak? Mind olyan kérdés, amelyekre jónak láttuk közvetlen tapasztalásból megkeresni a feleletet.

Vasárnap a kora reggeli órákban indul utnak kocsim. Végig a Kálvária-uton kedves porfellegben utazom, de széppé és kellemessé válik utam kinn, a tanyák és földek között, a sima és tiszta műuton. A nap felé fordulva hatalmas tányéricák bólingatnak, diófák ágai gazdagon megrakodva hajlonganak, de meddő maradt az almafa és nem ígér ezen a tájon bő termést a szőlő. Majdnem izgatottan várom, amikor az első tanyára befordulhatok. A koci megáll, a kocsi hűtője, senkisé is jön elé. Fél szemmel egy asszony néz ki az ajtón, csinosítja magát. A kontyát igazgatja és amikor már ő is megsokálja azt az időt, amit engem váratott, szoknyát kap magára és kijön. Tömzsi, jobbfajta és — a mint hamarosan meglátom — jószájú parasztasszony, aki szeretné, ha még mindig szépnek látnák és a szépet tennék neki. Egészen bizonyos, hogy a tanyán híres és sok az udvarlója. Azt kérdezi, hogy mi jót hoztam.

— Vinni szeretnék — mondom.

— A' nehéz lösz.

— A lónak, nem nekem, — próbálom folytatni tanyai gondolkodás szerint.

— Csak tán nem az egész tanyáért gyűtt.

— Nem vagyok én végrehajtó.

— Azt nem is adjuk oda.

Erre már csak leszálok a kocsiról és gondolván, hogy most már nem rontok be ajtóstul, tojásról meg csirkéről kezdek beszélgetni a tanya egyik primadonnájával. Csirke van, eladó is, de nem máma. Széjjel vannak a tanyán és ő biz nem futkos és hajolgat, hogy egy-két párat összefogdosson.

— Veszek én többet is.

— Azt tudom.

Nem egészen barátságos válasz, de nem riaszt el és tojásról kezdek tárgyalni. Nagynehezen kapok tizenöt darabot tíz fillérével. És egy pár csirkét hat koronáért, de csak úgy, hogy az egyik szomszédos tanyán Piroska leánynak a jövő vasárnapra olvasót

ígérttem, ha két csirkét megfog. Mert bizony ő nagysága megmaradt amellet, hogy nem futkos és nem hajolgat azért, hogy egy-két pár csirkét 6—12 koronáért eladjon.

Ez az eset karakterizálja az egész napomat. Mindenhol így fogadtak, mindenhol így szolgáltak ki. Ami ezenkívül történt, az csak egy-egy újabb szín ezeknek az embereknek viselkedéséből. Találkozom például egy rossz-fogu, régen beretválkozott, ravasz kinézésű férfival. Papírszipkán át szivart szorongat a szájában. Ez a szipka is sok szivar elhamvadását látta már. Köszönt. Itt mindenki köszönt, aki gyalogossal, vagy kocsin-ülővel találkozom.

— Mi járatban, bácsikám?

— A dorozsmai vásárra mennék.

Erre a kocsimhoz áll és megered a beszélője. 20.836 szó kell neki ahoz, amihez nekünk 86. Beszél, beszél és nem bírom megtudni, hogy miért nincs a városban csirke, tojás, liba, van-e a tanyán mindez és hogy hizlalnak-e sok sertést. Biztosan tudom, hogy a kérdésemet érti, felel is rá, de olyan kacskaringósan, hogy el nem igazodom az esze járásán. Tovább megyek. A legközelebbi viskónál szájjas menyecskével hoz össze a sorsom, akinek az ura háboruban van. Ez már nyíltan és röviden felel:

— Vögyön az ur a rőndértül tojást.

— Csirkét se ad?

— Azt mög a főkapitánytul.

A másik — ez már férfiember — azt mondja, hogy megeszik ők maguk is a csirkét. Minek is vinnék be a városba, amikor a marhahus olyan drága, hogy nem kereshetnének a csirkén, ha el is adnák.

— De hiszen mind nem ehetik meg — magyarázom. Tudom, hogy hetenként egyszer, legfőjebb kétszer esznek húst és maguk tenyésztik az apró jószágot.

Erre nem kapok feleletet, csak egy helyen és az úgy szól, hogy ő bizony nem tenyészt csirkét, mert drága a kukorica. Nem hiszek neki, meg tudnám indokolni, hogy miért, de ez más lapra tartozik.

Nagynehezen tudok egy csirkét kapni ebédre. Megfőzetem paprikásnak. Gyönyörűen mutat, amikor fehér tálban elébem tesz. Kitűnő a kenyér, amit adnak hozzá és vérpiros a bor, amit literes üvegben mellé állítanak. Szegény paraszt asszony, aki felesbe jár dolgozni, lát el az ebéddel. Pergő nyelvű ez is, ravasznak hiszem és számító-nak látom. Meg nem tudok tőle semmit és nagy áldozatnak tünteti fel, hogy egy csirkét eladott. Amikor fizetésre kerül a dolog, nem fősvény. Eszébe jut — mint jó gazdasszonyhoz illik — a csirkén, a kenyéren, a boron kívül a zsir, a hagyma, a krumpli, a tűz és a — fáradság.

Igaza van neki. Tágas, árnyas tanya-udvarban ültem az ebédhez. Az ide látszó utra erősen sütött a nap. A világítás olyan harmónikus itt. Tányért nem kaptam, a kenyeret bicskámval szeldeltem és a bicskámval szedtem elő a tálból a húsos csirkefalatokat.

Mindezt meg kell fizetni, különösen ha azért jön az ember, hogy az egész város számára — olesóság után nézzen.

Adakozzunk a rokkantaknak

és a világtalan katonáknak!